

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий інститут журналістики
Філософський факультет

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
Навчально-наукового інституту
журналістики
Віталій КОРНІСОВ

2022 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
з навчальної роботи
Філософського факультету

Дмитро ФЕЛІПА

факультет

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФУНДАМЕНТАЛЬНА ФАХОВА ПІДГОТОВКА
З ЖУРНАЛІСТИКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
для студентів

галузь знань **06 «Журналістика»**
спеціальність **061 «Журналістика»**
освітній рівень **перший, бакалавр**
освітньо-професійна програма **«Журналістика і соціальна комунікація»**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	5-6
Кількість кредитів ECTS	10
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: **Власенко Ф.П.**, доцент, завідувач кафедри філософії гуманітарних наук, доцент; **Євдокименко І.М.**, асистентка кафедри історії преси; **Носова Б.М.**, доцентка кафедри соціальних комунікацій, доцентка; **Порфімович О.Л.**, професорка кафедри соціальних комунікацій, професорка; **Сидоренко Н.М.**, професорка кафедри історії журналістики, професорка; **Трачук Т.А.**, доцентка кафедри соціальних комунікацій, доцентка.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2022

Розробники: Власенко Федір Павлович, к.ф.н., доцент, завідувач кафедри філософії гуманітарних наук; Трачук Т.А., к.філол. наук, доцентка кафедри соціальних комунікацій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри історії журналістики

Н.С. Желіховська (доц. Желіховська Н.С.)

Протокол № _____ від «___» _____ 2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри соціальних комунікацій

Ю.В. Бондар (доц. Бондар Ю. В.)

Протокол № _____ від «___» _____ 2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри філософії гуманітарних наук

Ф.П. Власенко (доц. Власенко Ф.П.)

Протокол № 1 від «26» серпня 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту журналістики

Протокол від «31» серпня 2022 року №1

Голова науково-методичної комісії А.М. Волобуєва (доц. Волобуєва А. М.)

«31» серпня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2022 року №2

Голова науково-методичної комісії І.І. Маслікова (доц. Маслікова І. І.)

«31» серпня 2022 року

1. Мета дисципліни:

Здобуття поглиблених знань із теорії й історії журналістики та соціальних комунікацій для подальшого застосовування у практичній професійній діяльності журналіста; формування системи базових знань, умінь і навичок філософського мислення для розв'язання складних спеціалізованих завдань та практичних проблем у сфері суспільного буття людини.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення дисципліни студенти мають *знати* функції й засади журналістики, чинники її ефективності в системі соціальних комунікацій, а також основні етапи та характеристики історико-культурного процесу; володіти основними фактологічними знаннями гуманітарного і суспільствознавчого характеру.

2. *Уміти* збирати й інтерпретувати інформацію щодо феноменів і явищ суспільства, суспільних процесів і подій; застосовувати основні поняття в аналізі соціальних, політичних, економічних, правових явищ та процесів; виявляти сучасні особливості співіснування людських спільнот і суспільств в умовах глобалізації; планувати і оцінювати власну роботу; логічно і аргументовано викладати зміст та результати свого дослідження; ефективно взаємодіяти у команді; застосовувати інтерактивні і мультимедійні засоби.

3. *Володіти навичками* з пошуку і аналізу інформаційних джерел у глобальних комп'ютерних мережах; роботи з гуманітарними текстами; продукування складних усних і письмових повідомлень; взаємодії і співробітництва у навчанні у ситуаціях пошукового характеру.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна формує здатність застосовувати знання зі сфери журналістики та соціальних комунікацій для подальшого використання у своїй професійній діяльності та передбачає забезпечення спеціальних (фахових) компетентностей:

- здатність застосовувати знання про суспільні проблеми, конфлікти, гібридні війни у своїй професійній діяльності (відповідає компетентності СК07(ЖСК) ОПП «Журналістика та соціальна комунікація»);
- здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності, що відповідає компетентності СК01.

4. Завдання (навчальні цілі):

- ознайомлення з формами і способами ведення інформаційної боротьби в сучасних умовах, розгляд основних підходів до розуміння інформаційних воєн,

аналіз практики використання соціально-комунікаційних технологій та медіаконтенту в умовах гібридної війни;

- набуття знань про природу конфліктів, способи подолання конфліктів у ході виконання професійних обов'язків;
- ознайомлення з основними проблемами і викликами сучасної інформаційної політики в Україні, формування розуміння сутності явища інформаційної безпеки, вироблення навичок самостійного аналізу загроз інформаційній безпеці держави;
- розвиток умінь ефективного застосування інструментів та методів протидії деструктивним інформаційним впливам;
- поглиблення знань із історії журналістики, аналіз окремих явищ та подій журналістського процесу у контексті суспільно-історичних реалій;
- системне опанування базових основ філософії (знання здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти філософських категорій, концепцій, учень, шкіл та напрямків, методології гуманітарного пізнання);
- набуття навичок, що формують критичне і логічне мислення, розвиненість рефлексії, здатність до інтелектуальної комунікації, мовно-текстологічну здатність та особисту ціннісно-вольову налаштованість.

5.1. Результати навчання у 5-му семестрі:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумкові й оцінці з дисциплін и
Код	Результат навчання			
	<i>Знати і розуміти:</i>			
1.1	основні теоретичні поняття й особливості трактування термінологічних складників дисципліни;	лекція, самостійна робота	усна відповідь, іспит	5
1.2	особливості інформаційних і гібридних воєн;	лекція, практичне заняття, самостійна робота	усна відповідь, письмова/творча робота, іспит	5
1.3	сутність, функції, види пропаганди, зокрема в умовах гострих конфліктів і гібридного протистояння;	лекція, практичне заняття, самостійна робота	усна відповідь, письмова/творча робота, іспит	5
1.4	соціально-комунікаційні технології у контексті збройних конфліктів (локального та міждержавного характеру);	лекція, практичне заняття, самостійна робота	письмова/творча робота, іспит	10
1.5	характеристики соціальних та внутрішньоособистісних конфліктів, що супроводжують представників	лекція, практичне заняття, самостійна робота	письмова/творча робота, іспит	5

	медіа в процесі професійної діяльності;			
1.6	ключові положення інформаційної політики держави;	лекція, практичне заняття, самостійна робота	усна відповідь, іспит	5
1.7	концептуальні основи інформаційної безпеки держави.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	усна відповідь, письмова/ творча робота, іспит	5
	<i>Уміти:</i>			
2.1	оперувати поняттями й термінами проблематики навчальної дисципліни;	практичне заняття, самостійна робота	усна відповідь	10
2.2	аналізувати комунікаційну суспільно-політичну практику, медіаконтент, створений в умовах інформаційного протиборства із використанням різних технологій;	практичне заняття, самостійна робота	усна відповідь, письмова/ творча робота	10
2.3	застосовувати отримані базисні теоретичні знання, практичні навички та уміння у професійній діяльності, зокрема для створення інформаційного продукту.	практичне заняття, самостійна робота	усна відповідь, письмова/ творча робота	10
	<i>Комунікація:</i>			
3.1	презентувати результати власних досліджень, логічно і аргументовано відстоювати свою позицію;	практичне заняття, самостійна робота	усна відповідь, письмова/ творча робота	10
3.2	уміти працювати в колективі, планувати та організувати свою діяльність у команді, генерувати і пропонувати ідеї для створення інформаційного продукту.	практичне заняття, самостійна робота	усна відповідь, письмова/ творча робота	10
	<i>Автономність та відповідальність:</i>			
4.1	уміти автономно збирати, накопичувати, опрацьовувати, інтерпретувати актуальні дані, необхідні для формування висновків щодо стану медіапростору в умовах гібридної війни;	практичне заняття, самостійна робота	усна відповідь, письмова/ творча робота	5
4.2	критично оцінювати результати своєї діяльності.	практичне заняття, самостійна робота	усна відповідь, письмова/ творча робота	5
	Разом			100

5.2. Результати навчання у 6-му семестрі:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумко вій оцінці з дисциплі ни
Код	Результат навчання			
	<i>Знати і розуміти:</i>			
1.1	знати етапи розвитку української журналістики, розуміти взаємозв'язок між історичним контекстом і подіями минулого у контексті розвитку ЗМІ України;	лекція, практичне заняття, самостійна робота	усна відповідь,	5
1.2	розуміти перспективи історичного досвіду, уроків і традицій української журналістики;	лекція, практичне заняття, самостійна робота	усна відповідь, контрольна робота	5
1.3	інтелектуальне й соціокультурне призначення філософії, її пізнавальні та культурутворюючі можливості, історичну роль;	лекція, самостійна робота	усна відповідь, контрольна робота, іспит	10
1.4	змістовні відмінності філософії від інших форм мислення;	семінар, самостійна робота	усна відповідь, контрольна робота, іспит	5
1.5	структуру філософського знання, розмаїття та особливості філософських дисциплін, їх ролі в обґрунтуванні та розвитку людського мислення, пізнання світу, культури та суспільства;	лекція, семінар, самостійна робота	усна відповідь, контрольна робота, іспит	5
1.6	особливості поступу філософії, етапи і логіку її розвитку;	лекція, самостійна робота	контрольна робота, іспит	5
1.7	місце вітчизняної інтелектуальної традиції у світовій;	лекція, самостійна робота	контрольна робота, іспит	5
1.8	еволюцію основних філософських ідей та проблем, напрями і тенденції сучасного філософського дискурсу, їх зв'язок з попередньою інтелектуальною історією.	лекція, семінар, самостійна робота	усна відповідь, контрольна робота, іспит	10
	<i>Вміти:</i>			
2.1	вміти шукати інформацію, аналізувати дані, перевіряти факти, пов'язані з історико-журналістськими процесами;	практичне заняття, самостійна робота	усна доповідь, доповнення	4
2.2	вміти презентувати результати пошуку, створювати власні публікації	практичне заняття,	усна відповідь,	3

	про українських журналістів на основі вивченого матеріалу;	самостійна робота	доповнення, контрольна робота	
2.2	логічно, послідовно та аргументовано усно і письмово висловлювати міркування щодо основних філософських проблем в контексті сучасних соціокультурних процесів, що забезпечує здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;	семінар, самостійна робота	усна відповідь, контрольна робота, іспит, гуманітарний практикум	5
2.3	виділяти підстави власних та інших міркувань, здатність відрізнити суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних і аргументованих, вміти надавати перевагу останнім;	семінар, самостійна робота	усна відповідь, контрольна робота, іспит	5
2.4	виявляти, ставити та вирішувати проблеми із застосуванням філософських категорій	семінар, самостійна робота	контрольна робота, іспит, гуманітарний практикум	5
2.5	аналізувати та інтерпретувати гуманітарний текст, виокремлювати та відтворювати смислову структуру тексту, виділяти ідеї, категорії, світоглядні генералізації;	семінар, самостійна робота	усна відповідь, контрольна робота, гуманітарний практикум	5
2.6	реферувати, рецензувати й коментувати першоджерела та дослідницьку літературу з філософської проблематики;	семінар, самостійна робота	усна відповідь, контрольна робота, гуманітарний практикум	5
2.7	критично, креативно і емпатійно оцінювати результати інтелектуальної праці	семінар, самостійна робота	усна відповідь, контрольна робота, іспит, гуманітарний практикум	5
	<i>Комунікація:</i>			
3.1	здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості;	семінар, самостійна робота	усна відповідь	3
3.2	презентувати результати інтелектуальної праці та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;	семінар, самостійна робота	усна відповідь, гуманітарний практикум	2

3.3	проявляти увагу і толерантність до іншої (й інакшої) думки у процесі інтелектуальної комунікації.	семінар	усна відповідь	2
<i>Автономність та відповідальність:</i>				
4.1	знаходити необхідну інформацію з різних джерел, упорядковувати її, оцінювати її достовірність, пояснювати значущість, приймати обґрунтовані рішення;	семінар, самостійна робота	усна відповідь, гуманітарний практикум	2
4.2	демонструвати вміння працювати в колективі та самостійно, виявляти ініціативу, уникати некритичного слідування авторитетам;	семінар, самостійна робота	усна відповідь, гуманітарний практикум	2
4.3	мати інтелектуальне сумління, чесність у справі формування і вираження інтелектуальної позиції.	семінар, самостійна робота	усна відповідь, контрольна робота, іспит, гуманітарний практикум	2
Разом				100

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

6.1. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання у 5-му семестрі:

Результати навчання дисципліни (код) Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	4.1	4.2
ПР19 (ЖСК). Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи наук про суспільні проблеми, конфлікти, гібридні війни	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук									+	+				

6.2. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання у 6-му семестрі:

Результати навчання дисципліни (код) Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3	
ПР19 (ЖСК). Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи наук про суспільні проблеми, конфлікти, гібридні війни						+			+	+	+			+		+		+	+	+	+	+
ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів

Форми оцінювання у 5-му семестрі

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (знання 1.1-1.7), що складає 40% від загальної оцінки, та оцінювання практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.3); (комунікація 3.1-3.2); (автономність та відповідальність 4.1-4.2), що складає 60% загальної оцінки.

Схема формування оцінки в 5-му семестрі

У 5-му семестрі дисципліна структурно складається з 3-х модулів: ЗМ 1 «Інформаційне протиборство», ЗМ 2 «Конфлікти в масмедійній діяльності», ЗМ 3 «Інформаційна політика та безпека». За підсумками 5-го семестру студент може набрати максимально 100 балів: 60 балів – робота в семестрі, 40 балів – іспит.

ЗМ 1

1. Завдання практичних занять (усна відповідь, письмова/творча робота) – 8/14 балів.
2. Контрольні завдання до самостійної роботи – 4/6 балів.

ЗМ 2

1. Завдання практичних занять (письмова/творча робота) – 12/20 балів.

ЗМ 3

1. Завдання практичних занять (усна відповідь, письмова/творча робота) – 8/14 балів.
2. Контрольні завдання до самостійної роботи – 4/6 балів.

Підсумкові бали: ЗМ1 плюс ЗМ2 плюс ЗМ3 дорівнює 60 балів. Іспит – 26/40 балів.

- семестрове оцінювання:

Кількість балів під час навчального періоду формують бали, отримані здобувачем у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна оцінка під час навчального періоду складається із балів, отриманих за усні відповіді, письмові/творчі роботи, самостійну роботу. Всі ці види робіт за семестр мають у підсумку:

Роботи за період навчання	Кількість балів за період навчання					
				Max – 60 б.		
	ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3
усна відповідь	2 x 1 б. = 2		2 x 1 б. = 2	2 x 2 б. = 4		2 x 2 б. = 4
письмова/творча робота	2 x 3 б. = 6	4 x 3 б. = 12	2 x 3 б. = 6	2 x 5 б. = 10	4 x 5 б. = 20	2 x 5 б. = 10
контр. завдання до сам. роботи	1 x 4 б. = 4		1 x 4 б. = 4	1 x 6 б. = 6		1 x 6 б. = 6
Загальні бали за період навчання	12	12	12	20	20	20
	36			60		

Підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – іспит;
- максимальна кількість балів, які може отримати студент за семестр – 100 балів.

	Семестрова кількість балів	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	36	24	60
Максимум	60	40	100

Іспит складається з виконання двох видів завдань: тесту на 15 запитань (за темами ЗМ1, ЗМ2), кожне з яких оцінюється в 2 бали (разом 30); письмової частини, яка складається з одного запитання відкритого типу (за темами ЗМ3), відповідь на яке оцінюється максимум у 10 балів. Таким чином, максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час іспиту – 40.

Умови допуску до іспиту:

Студенти, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж *критично-розрахунковий мінімум* – 20 балів (*рекомендований мінімум* складає 36 балів), для отримання допуску до іспиту матимуть можливість до початку сесії доскласти завдання практичних занять і/або написати підсумкову контрольну роботу (тест) за матеріалами лекцій трьох змістових модулів.

Форми оцінювання у 6-му семестрі

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (знання 1.1-1.8), що складає 50% від загальної оцінки, та оцінювання

практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.7); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 50% загальної оцінки.

Схема формування оцінки в 6-му семестрі

У 6-му семестрі дисципліна структурно складається з 2-х модулів: ЗМ4 «Історія журналістики», ЗМ5 «Філософія». За підсумками семестру студент може набрати максимально 100 балів: 60 балів – робота в семестрі, 40 балів – іспит.

Оцінювання семестрової роботи:

ЗМ 4

1. Усна доповідь, участь у дискусії на практичних заняттях: 9/15 балів.
2. Контрольна робота: 3/5 балів.

ЗМ 5

1. Усна доповідь, доповнення та участь у дискусіях на семінарах: 39/65 балів.
2. Самостійна робота (дослідження проблем розвитку людини, суспільства, політики, економіки, культури): 3/5 балів.
3. Контрольна робота: К.р.1 – 3/5 балів, К.р.2 – 3/5 балів.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з двох змістових модулів навчальної дисципліни. Загальна семестрова оцінка складається із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь у дискусіях на практичних заняттях і семінарах); 2) самостійну роботу; 3) контрольну роботу, з урахуванням коефіцієнту 0,6.

Усі види робіт у семестрі мають у підсумку:

- в максимальному вимірі $100 \text{ балів} \times 0,6 = 60 \text{ балів}$
- в мінімальному вимірі $60 \text{ балів} \times 0,6 = 36 \text{ балів}$

У разі відсутності на практичному/семінарському занятті, студент має відпрацювати завдання у письмовій формі.

Підсумкові бали: ЗМ4 плюс ЗМ5 дорівнює 60 балів. Іспит – 26/40 балів.

Семестрова кількість балів				
	Min		Max	
Загальна семестрова оцінка з урахуванням коефіцієнту 0,6	«60» x 0,6 = 36 балів		«100» x 0,6 = 60 балів	
Загальна семестрова оцінка без урахування коефіцієнту	60 балів		100 балів	
Семестрова робота	ЗМ 4	ЗМ 5	ЗМ 4	ЗМ 5
	12	48	20	80
Аудиторна робота: усна доповідь на семінарі, доповнення, участь у дискусіях	«3» x 3 = 9	«3» x 13 = 39	«5» x 3 = 15	«5» x 13 = 65

Контрольна робота	«3» x 1 = 3	К.р.1 «3» x 1 = 3	«5» x 1 = 5	К.р.1 «5» x 1 = 5
		К.р.2 «3» x 1 = 3		К.р.2 «5» x 1 = 5
Самостійна робота		«3» x 1 = 3		«5» x 1 = 5

Підсумкове оцінювання у формі іспиту:

Іспит у письмовій формі (за темами ЗМ 5): 24/40 балів.

Екзаменаційне оцінювання відбувається в письмовій формі. Білет складається з 3 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою 13-14 балів, що в загальному підсумку складає 40 балів.

Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше 36 балів. Для допуску до екзамену студент має здати контрольні роботи та гуманітарний практикум.

Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою 24 балів. У випадку, коли студент на іспиті набрав менше 24 балів, вони не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час навчального періоду). В екзаменаційній відомості у колонці «бали за іспит» ставиться «0», а в колонку «підсумкова оцінка з дисципліни» – переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру. Рекомендований мінімум допуску до іспиту – 36 балів.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестр (мінімум – 36, максимум – 60 балів) та екзаменаційної роботи (мінімум – 24, максимум – 40 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	36	24	60
Максимум	60	40	100

7.2. Організація оцінювання

Дисципліна викладається протягом 5-го і 6-го семестрів і поділена на 5 змістових модулів. Змістові модулі 1-3 включають в себе лекції, практичні заняття, самостійну роботу; змістовий модуль 4 – лекції, практичні заняття, контрольну роботу; змістовий модуль 5 – лекції, семінарські заняття, контрольну роботу, самостійну роботу. Підсумкова форма оцінювання – іспит.

Оцінювання успішності знань студентів здійснюється у формі семестрового оцінювання (практичні заняття, семінарські заняття, самостійна робота, контрольна робота) і контрольних робіт, якщо студент не набрав необхідної кількості підсумкових балів – 60. Успішне виконання завдання (практичні заняття, семінарські заняття, самостійна робота, контрольна робота) – отримання за роботу не менше 60% від максимальної оцінки.

Організація оцінювання у 5-му семестрі.

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь (max. 2 бали):

- повнота висвітлення змісту питання – 1 б.
- уміння робити висновки/узагальнення – 1 б.

2. Письмова/творча робота (max. 5 балів):

- точність і повнота виконання завдання – 1 б.
- логічність і послідовність викладу матеріалу – 1 б.
- інформативна насиченість – 1 б.
- оформлення/презентація роботи – 1 б.
- орфографічна, стилістична та пунктуаційна грамотність – 1 б.

3. Контрольне завдання до самостійної роботи (max. 6 балів):

- повнота розкриття теми – 1 б.
- логічність і послідовність викладу матеріалу – 1 б.
- вміння добирати приклади – 1 б.
- обґрунтованість висновків – 1 б.
- оформлення/презентація роботи – 1 б.
- орфографічна, стилістична та пунктуаційна грамотність – 1 б.

Критерії оцінювання підсумкової контрольної роботи (тест) за матеріалами лекцій трьох змістових модулів (для тих студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж *критично-розрахунковий мінімум* – 20 балів):

- а) відповідно до кількості правильних відповідей (кожна правильна відповідь дає 2 бали) – максимальна кількість балів – 20;
- б) робота виконана охайно, допускаються лише дві можливі зміни вже зазначеного варіанту (всі наступні «відновлення» вважаються помилкою);
- в) контрольна робота виконується впродовж зазначеного часу – не більше 20 хвилин.

Критерії оцінювання іспиту:

Іспит складається з виконання двох видів завдань: тесту на 15 запитань (за темами ЗМ 1, ЗМ 2), кожне з яких оцінюється в 2 бали (разом 30); письмової частини, яка складається з одного запитання відкритого типу (за темами ЗМ 3), відповідь на яке оцінюється максимум у 10 балів. Таким чином, максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час іспиту – 40.

Оцінювання письмової частини іспиту (відповідь на запитання) розраховуються за такими критеріями (max. 10 балів):

- повнота розкриття питання – 2 б.
- логічність і послідовність викладу матеріалу – 2 б.
- вміння добирати приклади – 2 б.
- обґрунтованість висновків – 2 б.
- орфографічна, стилістична та пунктуаційна грамотність – 2 б.

Усі семестрові роботи мають бути подані на кафедру або, за домовленістю з викладачем, надсилатися на корпоративну пошту або в Google клас у робочий час. Робота здається не пізніше 7 календарних днів, відведених на її виконання. На перевірку роботи викладачеві дається один робочий тиждень. Якщо студент з поважної причини пропустив практичне заняття, то він має право його відпрацювати впродовж 14 календарних днів з моменту проведення заняття.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74

Організація оцінювання у 6-му семестрі.

Критерії оцінювання:

Аудиторна робота:

1. Усна доповідь:

5-4 бали – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу;

3 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності;

2 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, має у відповіді суттєві неточності;

1 бал – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

2. Доповнення / дискусія:

2 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми;

1,5 бали – доповнення змістовне;

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

Самостійна робота:

5 балів – студент у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження;

4-3 бали – студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності;

2-1 бал – у цілому володіє матеріалом, але фрагментарно та поверхово його презентує, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань. Робота містить суттєві помилки.

Контрольна робота:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи;

4 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності;

3 бали – у цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;

2-1 бал – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє несамостійність у виконанні завдань.

Кожне питання в екзаменаційній роботі (в білеті 3 питання):

14-12 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи;

11-8 балів – студенту достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності;

7-4 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;

3-0 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє несамостійність у виконанні завдань.

Усі семестрові роботи мають бути подані на кафедру або, за домовленістю з викладачем, надсилатися на корпоративну пошту або в Google клас у робочий час. Робота здається не пізніше 7 календарних днів, відведених на її виконання. На перевірку роботи викладачеві дається один робочий тиждень. Якщо студент з поважної причини пропустив практичне заняття, то він має право його відпрацювати впродовж 14 календарних днів з моменту проведення заняття.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни.

8.1. Тематичний план лекцій, практичних занять/семінарів і самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Кількість годин			
		Лекції	Практичні/семінари	Самостійна робота	Консультації
5-й семестр					
<i>Змістовий модуль 1. Інформаційне протиборство</i>					
1	<i>Тема 1. Розгляд понять «інформаційне протиборство» й «інформаційно-психологічний вплив»</i>	2		4	

2	Тема 2. Інформаційна війна як форма інформаційного протиборства. Гібридна війна: сутність, ознаки, характеристики	4	2	4	
3	Тема 3. Пропаганда як складник інформаційних і гібридних війн. Основні принципи воєнної пропаганди	3	2	4	
4	Тема 4. Способи протидії гібридним впливам в інформаційному просторі	1		4	
5	Контрольне завдання до самостійної роботи		2	7	
	<i>Разом</i>	10	6	23	
Змістовий модуль 2. Конфлікти в масмедійній діяльності					
6	Тема 5. Поняття, види та функції конфліктів. Конфлікти за участю представників мас-медіа. Конструктивні та деструктивні конфлікти	2	2	6	
7	Тема 6. Внутрішньоособистісний конфлікт. Суїцидальна поведінка	2	2	6	
8	Тема 7. Астротурфінг та меметика як способи конструктивної та деструктивної комунікації	4	2	6	
9	Тема 8. Міждержавний (збройний) конфлікт: динаміка, стадії, стратегії виходу	2	2	6	
	<i>Разом</i>	10	8	24	
Змістовий модуль 3. Інформаційна політика та безпека					
10	Тема 9. Інформаційна та медіаполітика: визначення понять та їх співвідношення. Моделі інформаційної та медіаполітики	2		4	
11	Тема 10. Міжнародні принципи регулювання системи медіа. Сучасна європейська політика у галузі медіа	2	2	4	
12	Тема 11. Основи захисту інформаційного простору держави.	2		4	
13	Тема 12. Інформполітика під час війни. Забезпечення інформаційної безпеки України	4	2	4	
14	Контрольне завдання до самостійної роботи		2	7	
	<i>Разом</i>	10	6	23	
	УСЬОГО за семестр	30	20	70	
6-й семестр					
Змістовий модуль 4. Історія журналістики					
1	Тема 1. Репресії українського слова крізь призму історії журналістики	2		8	

2	Тема 2. Українська преса в часи національно-визвольних змагань ХХ ст.	2	2	8	
3	Тема 3. «Літературно-науковий вістник» (1898–1939, 1948–1949) на варті ідей нації	2	2	8	
4	Тема 4. Національні орієнтири в пресі української еміграції	2	2	8	
5	Тема 5. Самвидав, телеграм, інстаграм – шляхи розвитку українських медіа	2	2	8	
6	Контрольна робота		2		
	<i>Разом</i>	10	10	40	
Змістовий модуль 5. Філософія					
Ч. 1. Вступ до філософії					
7	Тема 6. Філософія як соціокультурний феномен	2	2	4	
8	Тема 7. Філософія і світогляд		2	4	
9	Тема 8. Філософія як система знання	2	2	4	
10	Тема 9. Категорії філософії, їх зміст і функції	2	2	4	
11	Тема 10. Основні етапи розвитку філософської думки	2	2	4	
12	Контрольна робота	2			
Ч. 2. Теоретична філософія					
13	Тема 11. Філософське вчення про буття	2	2	4	
14	Тема 12. Людина як предмет філософського розуміння	2	2	4	
15	Тема 13. Філософія свідомості	2	2	4	
16	Тема 14. Теорія пізнання	2	2	4	
17	Тема 15. Філософія і методологія	2		4	
18	Контрольна робота	2			
Ч. 3. Практична філософія					
19	Тема 16. Філософське осмислення історичного процесу	2	2	3	
20	Тема 17. Суспільство як предмет філософії	2	2	3	
21	Тема 18. Філософське осмислення політичного життя	2	2	2	
22	Тема 19. Філософське осягнення економічної сфери життєдіяльності суспільства і людини	2	2	2	
23	Консультації				4
24	Самостійна робота			10	
	<i>Разом</i>	30	26	60	4
	УСЬОГО за семестр	40	36	100	4
	УСЬОГО за курс	70	56	170	4

Загальний обсяг – 300 год., у тому числі:

5-й семестр – 120 год., 6-й семестр – 180 год.

Лекцій – 70 год. (5-й семестр – 30 год., 6-й семестр – 40 год.)

Практичні заняття – 30 год. (5-й семестр – 20 год., 6-й семестр – 10 год.)

Семінари – 26 год. (6-й семестр)

Самостійна робота – 170 год. (5-й семестр – 70 год., 6-й семестр – 100 год.)

Консультації (6-й семестр) – 4 год.

9. Рекомендована література

Змістовий модуль 1.

Основна (базова):

1. Війни інформаційної епохи: міждисциплінарний дискурс: монографія / за ред. В.А. Кротюка. Харків: ФОП Федорко М. Ю., 2021. 558 с.
2. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки: навчальний посібник / за заг. ред. В. О. Жадька; ред.-упор.: О. І. Харитоненко, Ю. С. Полтавець. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 356 с.
3. Гібридна війна: in verbo et in praxi: монографія / Донецький національний університет імені Василя Стуса; під. заг. ред. проф. Р.О. Додонова. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 412 с.
4. Золотухін Д. Ю. Біла книга спеціальних інформаційних операцій проти України 2014-2018. Київ: 2018. 384 с.
5. Інформаційно-психологічне протистояння: підручник. Видання друге перекладене, доповнене та перероблене / В. М. Петрик, В. В. Бедь, М. М. Присяжнюк та ін.; за заг. ред. В. В. Бедь, В. М. Петрика. Київ: ПАТ «ВІПОЛ», 2018. 386 с.
6. Кулеба Д. Війна за реальність. Як перемагати у світі фейків, правд і спільнот. Київ: Книголав, 2019. 384 с.
7. Курбан О. В. Сучасні інформаційні війни в мережевому он-лайн просторі: навчальний посібник. Київ: ВІКНУ, 2016. 286 с.
8. Магда Є. Гібридна агресія Росії: уроки для Європи. Київ: КАЛАМАР, 2017. 268 с.
9. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 260 с.
10. Почепцов Г. Сенси і війни: Україна і Росія в інформаційній і смисловій війнах. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 316 с.
11. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. 497 с.
12. Світова гібридна війна: український фронт / за заг. ред. В. П. Горбуліна. Національний інститут стратегічних досліджень. Київ: НІСД, 2017. 496 с.

Додаткова:

1. Бойко О. Д. Політичне маніпулювання: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2010. 432 с.
2. Вальорска М. А. Діпфейк та дезінформація: практ. посіб. / Агнешка М. Вальорска; пер. з нім. В. Олійника. Київ: Академія української преси; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с.
3. Гігінз Е. Ми – Bellingcat. Онлайн-розслідування міжнародних злочинів та інформаційна війна з Росією / пер. з англ. О. Ємельянова. Київ: Наш формат, 2022. 242 с.
4. Гороховський О. М. Фактчек як тренд розслідувань: можливості та перспективи: практичний посібник. Дніпро: ЛІРА, 2017. 133 с.
5. Макінтайр Л. Постправа / пер. з англ. Р. Свято. Київ: ArtHuss, 2021. 208 с.
6. Мистецтво війни / Сунь-Цзи; пер. з кит. та комент. С. Лесняка. Львів: Вид-во Старого Лева, 2015. 105 с.
7. Мороз О. Нація овочів? Як інформація змінює мислення і поведінку українців. Київ: Yakaboo Publishing, 2020. 288 с.
8. Померанцев П. Нічого правдивого і все можливе. Пригоди в сучасній Росії / пер. з англ. А. Бондаря. Львів: Вид-во Українського католицького університету, 2015. 240 с.
9. Померанцев П. Це не пропаганда. Подорож на війну проти реальності / пер. з англ. О. Форостина. Київ: Yakaboo Publishing. 2020. 288 с.
10. Посібник з верифікації цифрового контенту для висвітлення надзвичайних подій / під ред. К. Сільвермана, Ін-т Пойтнера. URL: http://verificationhandbook.com/downloads/verification.handbook_ua.pdf
11. Потятиник Б. Медіа: ключі до порозуміння. Львів: ПАІС, 2004. 312 с.
12. Психологія мас: навчальний посібник / автор-упорядник Я.Є. Кальба. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. 208 с.
13. Свобода слова в умовах збройного конфлікту. Огляд практики Європейського суду з прав людини / О. О. Бурмагін, Л. В. Опришко, Д. І. Опришко. Київ: ГО «Платформа прав людини», 2019. 112 с.
14. Свобода слова в умовах інформаційної війни та збройного конфлікту / А. Б. Блага, О. А. Мартиненко, Б. С. Мойса, Р. В. Шутов; за заг. ред. О. А. Мартиненка / Українська Гельсінська спілка з прав людини. Київ, 2017. 85 с.
15. Сугестивні технології маніпулятивного впливу: навч. посіб. / В. М. Петрик, М. М. Присяжнюк, Л. Ф. Компанцева, Є. Д. Скулиш, О. Д. Бойко, В. В. Остроухов; за заг. ред. Є. Д. Скулиша. 2-ге вид. Київ: ЗАТ “ВІПОЛ”, 2011. 248 с.
16. Чалдині Р. Психологія впливу / пер. з англ. М. Скоробогатова. Харків, 2015. 368 с.
17. Штромайер Г. Політика і мас-медіа / пер. з нім. А. Орган. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 303 с.

Змістовий модуль 2.

Основна (базова):

1. Порфімович О. Л. Конфлікти в мас-медійній діяльності: Курс лекцій. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2013. 124 с.

2. Порфімович О. Л. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Конфліктологія» для студентів спеціальності «Журналістика». Київ: СПД Цимбаленко Є. С., 2008. 94 с.

Додаткова:

1. Бебик В. М. Політичний маркетинг і менеджмент. Київ: МАУП, 1996. 144 с.

2. Джаралл Аббас Юсеф. Інформаційне висвітлення конфліктів у Перській затоці та його еволюція: автореф. дис. ... канд. наук із соц. ком.: 27.00.04 “Теорія та історія журналістики” / Джаралл Аббас Юсеф. Запоріжжя, 2009. 18 с.

3. Журналістика в умовах конфлікту: передовий досвід та рекомендації: Посібник рекомендацій для працівників ЗМІ / М. Буроменський, С. Штурхецький, Е. Білз, М. Бецц, К. Шюпп, З. Казанжи. Київ: «Компанія ВАІТЕ», 2016. 118 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/9/3/254531.pdf>

4. Костюченко Г. Ф. Типи, види воєнних конфліктів та їх класифікація. Науковий вісник Дипломатичної академії України. 1999. Вип. 2. С. 48-57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau_1999_2_10

5. Павлюк Л. С. Знак. Символ. Міф у масовій комунікації: Посібник. Львів: ПАІС, 2006. 120 с.

6. Павлюк Л. Міфопоетика і міфополітика: міф, контрміф і антиміф. URL: <https://www.mediakrytyka.info/drukovani/mifopoetyka-i-mifopolityka-mif-kontrmif-i-antymif.html>

7. Синоруб Г. П. Медіа-релейшнз як система інформування про корпоративне іміджмейкерство. Українська журналістика: умови формування та перспективи розвитку: зб. наук. праць / Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. Черкаси, 2007. С. 116–119.

8. Соколян М. Кодло: Повість. Київ: Факт, 2003. 200 с.

9. Smith B. The summer of Astroturf / B. Smith // Politico. 2009. URL: <http://www.politico.com/news/stories/0809/26312.html>

10. Stohl M. Demystifying the Mystery of International Terrorism / M. Stohl. New York.: St. Martin's, 1990. 412 p.

11. Tugwell M. Revolutionary Propaganda and Possible Counter-Measures / M. Tugwell. London: Kings College, 1979. 345 p.

12. Флейм [Електронний ресурс]: за даними Вільної енциклопедії Вікіпедія. URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Флейм>

Змістовий модуль 3.

Основна (базова):

1. Інформаційна політика. (2022). Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/informaciyna-politika>

2. Інформаційна політика та безпека. (2022). Міністерство культури та інформаційної політики. URL: <https://mkip.gov.ua/content/informaciyna-politika-ta-bezpeka.html>

3. Нестеряк Ю. Узагальнення міжнародних принципів законодавчого регулювання медіа. Аспекти публічного управління. 2015. № 11-12 (25-26). URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/233892941.pdf>

4. Почепцов Г. Г., Чукут С. А. Інформаційна політика: Навч. посібник. Київ: Вид-во «Знання». 2008. 663 с.

5. Правове забезпечення державної інформаційної політики. (2022). Міністерство юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_22116

6. Фільтр. Національний проєкт з медіаграмотності. (2022). URL: <https://filter.mkip.gov.ua/>

7. Центр протидії дезінформації при РНБО України. (2022). URL: <https://cpd.gov.ua/>

8. Центр стратегічних комунікацій. (2022). URL: <https://spravdi.gov.ua/>

9. Національний інститут стратегічних досліджень. (2022). URL: <https://niss.gov.ua/>

Додаткова:

1. Комісія з журналістської етики. (2022). URL: <https://cje.org.ua/>

2. Національна спілка журналістів України. (2022). URL: <https://nsju.org/>

3. Детектор медіа. (2022). URL: <https://detector.media/>

4. Інститут масової інформації. (2022). URL: <https://www.imi.org.ua/>

5. Нове регулювання медіа в Європі: чи можливо впровадити в Україні? (2019, 30 жовтня). URL: <https://www.nrada.gov.ua/nove-regulyuvannya-media-v-yevropi-chy-mozhlyvo-vprovadyty-v-ukrayini/>

6. Проєкт «Європейський Союз та Рада Європи працюють разом для зміцнення свободи медіа в Україні». URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/eu-and-council-of-europe-working-together-to-support-freedom-of-media-in-ukraine>

7. Informnapalm. (2022). URL: <https://informnapalm.org/ua/>

8. International federation of journalists. (2022). URL: <https://www.ifj.org/>

9. Reporters without borders. (2022). URL: <https://rsf.org/en>

10. StopFake. (2022). URL: <https://www.stopfake.org/uk/golovna/>

Змістовий модуль 4.

Основна (базова):

1. Животко А. Історія української преси: навч. посіб. Київ: Наша культура і наука, 1999.

2. Історія української преси. XX ст.: хрестоматія / упоряд. О. Мукомела. Київ: Наша культура і наука, 2001.

3. Матеріали з історії національної журналістики Східної України початку XX століття / уклад. Н. М. Сидоренко, О. І. Сидоренко. Київ, 2001.

4. Мукомела О. На зламі віків: українська журналістика на початку XX ст.: навч. посіб. Київ: Грамота, 2010.

5. Потужна сила рідного слова / упоряд. Н. М. Сидоренко. Полтава: Рік, 2005.

6. Сидоренко Н. Історія української журналістики. Особистості (XIX–XX століття): навч. посіб. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2012.

Додаткова:

1. Бідзіля Ю. М. Преса Закарпаття XIX–XX століть: посіб. для журналістів. Ужгород, 2001.
2. Карпенко В. О. Преса і незалежність України: практика медіа-політики 1988–1998. Київ, 2003.
3. Костишева С. О. Друковані засоби масової комунікації України, 1986–2000: історія становлення, тенденції розвитку. Київ, 2001.
4. Курилишин К. Українська легальна преса періоду німецької окупації (1939–1944 рр.): історико-бібліографічне дослідження: у 2 т. Львів, 2007.
5. Мащенко І. Г. Хроніка українського радіо і телебачення в контексті світового аудіовізуального процесу. Київ, 2005.
6. Обертас О. Український самвидав: літературна критика та публіцистика (1960-і – початок 1970-х років): моногр. Київ: Смолоскип, 2010.
7. Сидоренко Н. Національно-духовне самоствердження: у 3 ч. Київ, 2000. Ч. 1–3.
8. Снісарчук Л. В. Українська преса Галичини (1919–1939 рр.) і журналістикознавчий дискурс. Львів, 2009.
9. Українська журналістика в іменах: матеріали до енциклопедичного словника. Львів, 1994–2013. Вип. 1–20.
10. Українська преса в Україні та світі XIX–XX ст.: історико-бібліограф. дослідження / уклад. М. В. Галушко, М. М. Романюк (кер. проекту), Л. В. Снісарчук. Львів, 2008–2016. Т. 1–4.

Додаткові ресурси

«Діаспоріана»: електронна бібліотека української преси за межами України URL: <https://diasporiana.org.ua/>

Матеріали до електронної хрестоматії з історії української журналістики XIX ст. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/Books/ukrjornXIX.pdf>

Матеріали до електронної хрестоматії з історії української журналістики XX ст. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/Books/ukrjornXX.pdf>

Змістовий модуль 5.

Основна (базова):

1. **Філософія: навчальний посібник для студентів гуманітарних факультетів** / кол.авторів; кер.автор.кол. А.О. Приятельчук. Київ: Вадекс, 2021. 560 с.
2. **Філософія** / М. Фюрст, Ю.Тринкс / Пер. з нім. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2018. 544 с.
3. **Історія філософії**: Підруч. / За ред. В.І Ярошовця. Київ: “Київський університет”, 2007.
4. **Філософія історії**: Підруч. / І.В. Бойченко. Київ: Знання, 2000. 723с.
5. **Філософія**: Навч. посіб. / Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко та ін.; за ред. І.Ф. Надольного. 8-ме вид., стер. Київ: Вікар, 2011.
6. **Філософія**: Підруч. / В.Л. Петрушенко. 4-те вид., виправл. і доповн. Львів, 2009. 506 с.
7. **Філософія**: Підруч. / за ред. Л.В. Губерського. 2-ге вид., перер. і доповн. Харків: FOLIO, 2018. 621 с.

8. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л.В. Губерського. Київ: Знання, 2012. 621с.

9. Філософський енциклопедичний словник: довідкове видання / Голова ред. колегії В.І. Шинкарук. Київ: «Абрис», 2002. 744 с.

Додаткова:

1. Адізес І. Управління змінами для досягнення найліпшого результату в бізнесі й повсякденному житті / пер. з англ. Т. Семигіної. Київ: Форс Україна, 2018. 400 с.

2. Адізес І. Идеальный руководитель. Почему им нельзя стать и что из этого следует / пер. с англ. 11-изд. Київ: Альпіна Паблішер, 2020. 264 с.

3. Арістотель Метафізика. Київ: Темпора, 2022. 848 с.

4. Гуссерль Е. Ідеї до чистої феноменології і феноменологічної філософії / пер. Вахтанга Кебуладзе. Харків: Фоліо, 2020. 348 с.

5. Друкер П.Ф. Виклики для менеджменту ХХІ століття / пер з англ. Т. Літенської. Київ: Видавнича група КМ-БУКС, 2020. 240 с.

6. Корабльова В. М. Соціальні смисли ідеології: Монографія. Київ: ВАДЕКС, 2014. 350 с.

7. Макінтайр Л. Постправада / пер. з англ. Роксоляна Свято. Київ: Видавництво «ArtHuss», 2021. 208 с.

8. Мангайм К. Ідеологія та утопія / пер. з нім. В. Верлоки. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2008. 370 с.

9. Мід Д.Г. Дух, самість і суспільство. З точки зору соціального біхевіориста / пер. з англ. та передмова Т. Корпало. Київ: Український Центр духовної культури, 2000.

10. Ніколс Т. Диванні експерти. Як необмежений доступ до інформації робить нас тупішими / пер з англ. Євгенія Кузнецова. Київ: Наш формат, 2019. 240 с.

11. Попович М. Григорій Сковорода: філософія свободи. Київ: Майстерня Білецьких, 2007.

12. Сайтарлы И.А. Философия социальной культуры: Монография. Київ: ПАРАПАН, 2012. 291 с.

13. Фукуяма Ф. Идентичность стремление к признанию и политика неприятия / пер с англ. Київ: Альпіна Паблішер, 2020. 256 с.

14. Фукуяма Ф. Витоки політичного порядку. Від прадавніх часів до Французької революції / пер з англ. Роман Корнута. 2-ге вид. Київ: Наш формат, 2019. 576 с.

15. Фурман А. В. Методолог – професія майбутнього. Психологія і суспільство: український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис. 2016. № 1 (63). С. 16–42.

16. Шинкарук В.І. Вибрані твори: у 3-х т. Київ: Український Центр духовної культури, 2004. Т. 3, Ч 1.

17. Шюц А., Лукман Т. Структури життєсвіту. Київ: Український Центр духовної культури, 2004.